

DAMIAN STAYNE

a Cor et Lumen Christi katolikus karizmatikus közösség alapítója

Bensőséges istenkapcsolat a Szent Eucharisztia és Jézus Szent Neve által

Bevezetés

Az Ószövetségben az Istennel való legbensőségesebb találkozás helye a földön a Szentek Szentje volt. Itt, a templomban az engesztelés napján a főpap legszentebb cselekedeteit a nagy függöny mögé rejtve végezte. Ezek közé tartozott az áldozat felajánlása és az isteni név kimondása. Jézus halálának pillanatában ez a nagy függöny tetejétől az aljáig kettéhasadt, jelképezve az új szövetséget, amelyben a kereszt mindenkinek bensőséges hozzáférést biztosít az élő Isten jelenlétéhez és irgalmához. Az Istennel való közösség elnyerésére létrehozott két cselekedet, az áldozathozatal és az Ő nevének kimondása ettől kezdve az új szövetségben Isten egész népe számára hozzáférhetővé válik. A szolgálati papság megkülönböztetett mivoltának tiszteletben tartása mellett minden keresztény a kereszttség által a papi nép részévé válik, és így részt vehet Krisztus áldozati felajánlásában és a Szent Név imádságában.

Előadásom témája a meghívás az Istennel való bensőséges kapcsolatra a Szent Eucharishtiában Jézus Szent Nevén keresztül. Az Egyház mindig is fenntartotta mind a Szent Eucharisztia, mind a személyes imaélet szükségességét minden keresztény számára. Ezek a keresztény ima két különböző, de egymást kiegészítő dimenzióját kínálják számunkra: a szentségi és a szemlélődő, a közösségi és a személyes imát.

Bár ez a felhívás mindig időszerű, talán különösen is fontos a történelem olyan pillanataiban, amikor katolikusok milliói számára veszélybe került a hozzáférés az Úr Szent Eucharishtiában való jelenlétéhez, mint ahogyan az a közelmúltban szokatlan módon történt. Emlékszem, rendszeresen mondtam a közösségünknek: „Úgy lépjetek be erre a szentmisére, mintha ez lenne az utolsó”. Aztán hirtelen eljött az idő, amikor

a szentmisére való bejutás nem volt többé megengedett a Covid-19 miatt. Ha ez a helyzet megismétlődne, vagy a jövőben még rosszabb helyzet alakulna ki, előfordulhat, hogy Isten népe lelki éhínségre jut. Ezért fel kell készülnünk arra, hogy minden egyes Eucharisziából, amelyet ünnepelünk, még mélyebben merítsünk, és más módokat kell kialakítanunk arra, hogy Isten szent jelenlétének erejével mélyebb személyes kapcsolatban éljünk.

Előadásom fő üzenete, hogy Jézus Szent Nevének imádsága csodálatos nyújthat ebben a tekintetben. Még ha egy ilyen fenyegetés soha nem is valósul meg, hiszem, hogy az Eucharisztia ünneplése és a Név erejében való imádkozás, ha szívből jövő szeretetben éljük meg, gyönyörűen gazdagíthatja egymást. Remélem, hogy ez az előadás lángot gyújt a szívetekben Jézus jelenlétének mélyebb szeretetére a Szent Eucharisziában, és arra ösztönöz benneteket, hogy a Név imája által még inkább az ő állandó jelenlétében éljete.

1. Bensőséges istenkapcsolat a Szent Eucharisztia által

A bensőségesség, intimitás mindenestül a szívhez kapcsolódó dolog. A szó maga a latin *intimus*ból származik, melynek jelentése 'legbelsőbb', de jelenthet 'legbelsőbbet' vagy 'legmélyebbet' is. Hagyományosan a szívet tekintjük az emberi személy legmélyebb középpontjának, ezért szív nélkül az igazi bensőségesség lehetetlen.

Az Újszövetségben Jézus saját testéről mint az igazi templomról beszélt.¹ Mi tehát az új Szentek Szentje ebben az élő templomban, ha nem Krisztus szíve, amely a kereszten értünk felszakadt?

(Alacoque) Szent Margit Mária látomásaiban Krisztus a Szent Szívet, a Szent Eucharisziát és Jézus Szívét egymás szinonimáiként jeleníti meg. Jelzésértékűnek tűnik, hogy ezek a látomások a szeretett tanítvány, Szent János ünnepén kezdődtek, aki az összes apostol közül az volt, akinek az utolsó vacsorán átélt eucharisztikus élménye szorosán kapcsolódott Jézus szívéhez, hiszen arra hajtotta fejét.

A Pápai Ház szónoka, Raniero Cantalamessa bíboros ezt írja: „A szentáldozás tehát mintegy megnyitja előttünk az egymást követő ajtókat,

amelyeken keresztül először Krisztus szívébe, majd azon át magának a Szentháromságnak a szívébe lépünk be”.²

Ezt a felfogást erősíti meg számos olyan eucharisztikus csoda, amelyekben a szentostya emberi testté változik. De miféle testté? Tudományos vizsgálatok kimutatták, hogy az így keletkezett hús az emberi szív húsa.

Isten olyan szívetől szívünkig érő bensőséges kapcsolatra hív meg bennünket a Szent Eucharisziában, amelyet a Biblia és a szentek írásai is a házastársak egyesüléseként írnak le.³

Szent Teodor így tanítja: „*Azzal, hogy a vőlegény [testének – a ford.] részeit esszük és vérét isszuk, házassági egyesülést valósítunk meg.*”⁴ A házaspárok menyegzői ölelésének bensőségessége, amely szent és gyönyörű, túlmutat önmagán, méghozzá arra a misztikus és nászi egyesülésre irányulva, amelyet Isten Krisztusban készített nekünk, és amely a Szent Eucharisziában elérhető számunkra, mert mi valóban „*a menyegzői szoba gyermekei*” vagyunk.⁵ Szent Teréznel sem veszett el ez a dimenzió, amikor első szentáldozását végezte, hiszen így emlékszik vissza: „*Ó, milyen édes volt a lelkemnek Jézus első csókja! Ez a szeretet csókja volt...*”⁶

Egyszer közösségünk egy megbecsült tagjának volt egy élménye a 63. zsoltár éneklése közben, a reggeli imán Avilai Szent Teréz ünnepén. Ez az élmény, úgy hiszem, rávilágíthat a Szent Eucharisziában megvalósuló bensőséges istenkapcsolat néhány kulcsára: Ezt énekeltük: »Isten, én Istenem, téged kereslek, utánad szomjazik a lelkem! Érted sóvárog a testem, mint a száraz, tikkadt, kiaszott föld. Téged keres tekintetem a szent sátorban, hogy erődöt és dicsőségedet megláthassam...« Mindeközben mély meggyőződést kaptam arról, hogy az én Isten utáni vágyakozásom egyáltalán nem ilyen. Bűnbánóan felkiáltottam, és könyörögtem az Úrhoz, hogy adja meg nekem a zsoltáros szomjúságát. Néhány perc őszinte imádság után éreztem, hogy valamiféle hatalom kezdi betölteni a testemet, valami ellenállhatatlan erőhöz hasonló. Nem tudtam, hogy mi ez. Amikor azonban elérte és betöltötte a szívemet, hirtelen tudtam, hogy ez egy roppant erős vágy, de nem az én sajátom. Ez a töltődés-érzet addig folytatódott, amíg egész lényemet el nem árasztotta a vágy. Amint az egész testemet betöltötte, meglepődve észleltem, hogy a szellemem elhagyja a testemet, és folyamatos mozgással »utazik« előre a néhány

méterre lévő tabernákulum felé. Láttam a testemet, ahogy mögöttem állt, és ugyanakkor a szellememben a tabernákulum felé haladtam a levegőben. Kíváncsi voltam, mi fog történni, amikor megérkezem a tabernákulumhoz. Abban a pillanatban, amikor elértem az ajtaját, azt tapasztaltam, hogy a szellemem úgy halad át az ajtószárnyakon, mint két nagy függönyön, és aztán egy gyönyörű hálószobában láttam magam. Nem láttam ott senkit, de azonnal, ott, a tabernákulumban a szeretet nagy hullámai kezdtek el áradni fölöttem és rajtam keresztül. Mindezzel egyidejűleg úgy éreztem, hogy élő víz áramlik át és árasztja el testem minden részét, ami Krisztus szeretetének mérhetetlen megtapasztalását hozta magával. Erő vett rajtam a megindultság, s hosszan sírtam a megélt mély szeretet és öröm hatására.

Az ilyen találkozások megerősítik az Egyház tanítását, és felidéznek Énekek éneke sorait: „Lakosztályába vezet a király! Te leszel az örömnünk és a boldogságunk! [...] Mert méltán megillet a szeretet.”⁷

Az imént megosztott tapasztalat két lényeges elemet tár elénk az eucharisztikus Jézussal való bensőséges kapcsolat keresésében: az alázatot és a vágyat. A szenteket, akik szintén tudatában vannak szükségüknek és az eucharisztikus misztériumban elrejtett nagyszerű szépségnek, szomjúság emészteti a szentáldozásban jelenlévő Jézus iránt. A benne rejlő vigasztalás olyan nagy, hogy minden szenvedés semmiségnek tűnik hozzá képest.

(Alacoque) Szent Margit Mária írja: „Annyira vágytam a szentáldozásra, hogy ha mezítláb kellett volna a lángokon átmennem, azt hiszem, az a fájdalom semminek tűnt volna annak fájdalmához képest, hogy megfosztottak ettől a boldogságtól. Semmi sem képes nekem olyan mértékű örömet okozni, mint az Élet Kenyerének vétele.”⁸

Komoly megpróbáltatások idején Szent Teréz ezt mondta: „Ó, mit jelentenek nekem ezek a szenvedések a mindennapi szentáldozáshoz képest?”⁹

Pietrelcinai Szent Pio atya ezt osztotta meg lelki atyjával egy levelében: „Reggel, mielőtt az Oltáriszentségben egyesülnék vele (a szentségi Jézussal), szívem érzi, hogy felsőbb erő vonzza. Mielőtt még magamhoz venném, olyan éhséget és szomjúságot érzek, kis híja, hogy meg nem halok a fuldoklástól és a vágytól.”¹⁰

Amikor Szent Pio egy „*felsőbb erőről*” beszél, amely a szeretet mélységeibe vonzza őt a Szent Eucharisziában, talán feltételezhetjük, hogy a Szentlélekről van szó. Szent Szümeón új teológus ezt a hitet önti szavakba, amikor a Szentlélekről kijelenti: „*Te magad vagy a vágy bennem.*”¹¹

Ha erősíteni akarjuk a Jézussal való bensőséges kapcsolatunkat a Szent Eucharisziában, azzal kell kezdenünk, hogy ápoljuk ezt a szent vágyat, és a Szentlélek segítségéért esedezünk. Ahogy Szent Ágoston írja: „*Minél jobban kitágítja a vágy a szívet, annál inkább képesek leszünk befogadni Istent.*”¹²

Úgy tűnik, a Jézussal való mély közösség iránti váagnak a szentmisében két széles körben elterjedt akadály van, és mindkettő az alázatossággal kapcsolatos. Először is, az alázat hiánya és a méltatlanság érzésének hiánya, hogy részesei legyünk egy ilyen csodának. Ez gyakran alkalmi önelégültségben nyilvánul meg. Másodszor, a remény vagy a várakozó hit hiánya, amely gyakran egy hamis alázatosságból fakad, amely azt hiszi, hogy nem remélhetjük, hogy a szentmisében és a szentáldozás vételében megtapasztalhatjuk az élő Jézust, ahogyan azt oly sok szent tette. Ezekre hitem szerint úgy reagálhatunk, hogy az eucharisztikus katekézis olyan formáját bátorítjuk, amely miközben hangsúlyozza a szentmise rendkívüli fenségét, hatékonyan bátorítja a várakozó hitet, miszerint ebben a szent misztériumban a bensőséges istentapasztalat számunkra is elérhető úgy, ahogy a szenteknek az volt. Ezt lényegre törően fogalmazta meg Ratzinger bíboros: „*A dogmatikus hit személyes megtapasztalás nélkül üres.*”¹³ Ezért, mivel az Eucharisztia az Egyház legnagyobb kincse, Isten népének az Eucharisztia ünneplésében kell a legmélyebben és legtudatosabban megtapasztalnia az Isten szeretetével és dicsőségével való bensőséges kapcsolatot. Ahhoz, hogy ez megtörténhessen, a szentmise ünneplésének módja teret kell, hogy adjon a szív válaszának. A mise minden pillanata és minden szava dinamikus erővel van töltve, de milyen gyakran engedjük át, adjuk meg magunkat ennek az erőnek? Ez az erő a szentmise legelső szavánál kezdődik, amire egy ismerősöm alábbi élménye is rádöbrentett bennünket: *Egy átlagos, 30 perces hétköznapi misén vettünk részt a plébániánkon. Amikor beléptünk, szóltam a barátaimhoz, és emlékeztettem őket: „Ne feledjétek, hogy a Királyság most, ebben a misében jön le.” Ezután a szokásos módon a kereszttetéssel kezdtük. Ahogy kimondtam: „Az Atya...”, a szívembe hasított valami az Atyaisten*

csodájából. Engedtem neki, és azonnal nagyon erőteljessé vált, én pedig mélységes áhítattal és örömmel burkolóztam Isten jelenlétébe. Ebben az állapotban maradtam az egész mise alatt. Az élmény hatására a szentáldozás vétele azon a szentmisén nagyon mélyen megérintett, és ez a csodálatos kegyelem erősen megmaradt bennem az egész nap folyamán.

Érdeemes megkérdezni magunktól: mikor volt utoljára, hogy a szentmise ünneplése során a szentek által megélt áhítat, könnyek, öröm, hála vagy mély szeretet fogott el bennünket? Ne gondoljuk, hogy az efféle válaszreakciók nem helyénvalóak vagy túlmutatnak rajtunk, inkább hallgassuk meg, amit Szent II. János Pál pápa *Mane nobiscum Domine* című apostoli levelében tanított, hangsúlyozva, hogy a szentek igaz követendő példák lehetnek számunkra e téren: „*Álljon szemünk előtt a szentek példája, akik az Eucharisziában találták meg a táplálékot a tökéletességre vezető útukon. Hányszor fakadtak könnyekre a megindultságtól, amikor e nagy misztériummal találkoztak, s élték át az Oltáriszentség előtt a »jegy« örömeinek elmondhatatlan óráit.*”¹⁴

Képtelenek vagyunk engedni az ilyen kegyelmeknek a szentmisében, mert az ilyen jellegű reakciókat, megélést nem tartjuk megfelelőnek a magunkfajták számára? Vagy akaratlanul is „automata” módba váltunk az imák elmondásában, mert nem igazán várjuk, hogy Isten rajtuk keresztül cselekszik? Ha nem ezek, akkor talán a körülöttünk lévők véleményétől való félelem akadályoz meg bennünket abban, hogy válaszoljunk, ha Isten Lelke a liturgia bármely pontján megindítana bennünket? Bármelyik is legyen, érdemes elgondolkodni azon, mi tarthat vissza bennünket attól, hogy mélyebb választ adjunk az Úr cselekedeteire a szentmisében.

Természetesen itt nem valamiféle exhibicionizmusra vagy túlzott érzelmességre gondolok, hanem inkább a szív mélységes figyelmezésére, amely arra irányul, hogy válaszoljon a Lélek ránk gyakorolt finom vagy akár erőteljes cselekvésére a liturgiában.¹⁵ Emlékszem, hogy egy alkalommal egy asszony a közösségünkben elkezdte olvasni a mise olvasmányát, és annyira meghatódott, hogy csendesen sírni kezdett, és nehezen tudta folytatni. Ahelyett, hogy ez a pillanat magát a misét zavarta volna meg, inkább kibillentett szórakozottságomból. Az, ahogyan ő megadta magát az Ige erejének, az olvasott szöveg erejébe vonzott engem, amely

korábban nem igazán érintett meg. Vajon nem pontosan ezt tapasztalta-e Isten népe, amikor hasonló dolgoknak volt tanúja a szentek által celebrált vagy látogatott miséken? Ez évi úrnapi prédikációjában Ferenc pápa így biztatott bennünket: *„Felkészült, éber és befogadó szívre van szükség... Ki kell tágítanunk a szívünket!”*

Nem gondolom, hogy Isten csak tudatos vagy tisztán külső tapasztalatokon keresztül tud hatni ránk. De úgy tűnik számomra, hogy azt a lelki ismeretességet, amellyel az imádság oly sok „iskolája” (karmelita, ignáci, bencés stb.) segít nekünk abban, hogy a személyes imádságban továbbfejlesszük, tökéletesítsük az Istennel való kapcsolatunkat, ritkán alkalmazzák, ha az eucharisztikus ünneplésben megélt istenkapcsolatunkról van szó. Az embereknek segíthetünk abban, hogy jobban kapcsolódjanak a liturgiában cselekvő Úrhoz azáltal, hogy jobban odafigyelnek a szívükre és nyitottabbak lesznek Isten rájuk irányuló cselekedeteire, és a velük való együttműködésre. A vigasztalás néhány ebből fakadó élménye valódi – bár nem szigorúan véve misztikus – értéket képvisel a szentmisében való szívből jövő részvételünk elmélyítésében. Vannak mások is, amelyek magasabb misztikus rendbe tartoznak, s ezeket semmilyen emberi erőfeszítés nem képes előidézni. Az Istentől, az Ő akarata szerint hozzánk érkező misztikus kegyelmek befogadásának képességét nagymértékben javítja az a szokás, ha a szentmisén a szív mélységes figyelmét gyakoroljuk, alázatban és várakozó hittel. A következő tapasztalat egy általam jól ismert személytől való, és ebbe a második kategóriába tartozik. *Ahogy a Szent Eucharisziára néztem, nyitott szememmel hirtelen megpillantottam a belőle áradó tiszta, isteni fényt. Ez a fény egyszerre volt szelíd és erőteljes. Ehhez a fényhez képest minden földi fény nehéznek és halványnak tűnt. Ebből a fényből tudtam, hogy itt, a Szent Eucharisziában van „a világegyetemben lévő minden szeretet nyersanyaga”.* Ez a személy nem egy szent. Csak egy őszinte katolikus, aki gyakorolja a szív alázatos figyelmét és várakozó hitét a szentmisében.

Az ilyen tapasztalatok, ha valódiak, gyakran megerősítik a szentek és az Egyház tanítását. Szíriai Szent Izsák azt mondja nekünk: *„Boldog, aki a szeretet kenyerét, azaz Jézust magához vette”*.¹⁶ *„Isten kenyerét akarom, mely Jézus Krisztus teste [...], azt az italt kívánom, mely az ő vére, ami a romolhatatlan szeretet.”*¹⁷

*Vianney Szent János tanúsága szerint: „Amikor befogadtad Urunkat, úgy érzed, hogy a lelked megtisztul, megfürdik Isten szeretetében [...] a lélek a szeretet balszámájában nyugszik...”*¹⁸

Aquinói Szent Tamást idézve Szent VI. Pál pápa az *Evangelica testificatió*ban (1971) azt tanítja, hogy a Szent Eucharisztia „a szeretet szentsége”.¹⁹ Ha az Egyház hivatalos tanítása a szent Eucharisziát a szeretet szentségének nevezi, akkor mi az, amit a szentmisében Istennek, az Atyának ajánlunk fel? Mi az, ami elnyeri tetszését? Mi az az áldozat, amely elnyeli (eltünteti) a történelem minden bűnét és gonoszságát, és elnyeri a feltámadt Jézus dicsőségét Isten minden gyermeke és az egész teremtés számára? Az Atya tán vérszomjas haraggal várta egy ártatlan áldozat megkínzását? Nem, biztosan nem. Mégis, sokak hátsó gondolataiban él még ma is egy ilyen gyanú. Ha egy ilyen nézet jelen van, az szinte lehetetlenné teszi a szív mélyének megnyitását egy ilyen Isten előtt.

Legyünk tisztában azzal, hogy nem annyira az ő szeretett fiának szenvedése önmagában gyógyítja meg az egész teremtést, hanem sokkal inkább az a szeretet, amellyel (az Atya – *a ford.*) elviselte azt. Ahogy Szent Pál írja: „*Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom a testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem.*”²⁰ Szeretet nélkül Jézus minden szenvedése a kereszten hiábavaló lett volna. Ozeás próféta Isten kívánságát így írja le: „*nem az áldozat kell nekem, hanem a szeretet*”.²¹

Amint azt korábban már említettem, a nagy eucharisztikus csodák közül sokban a szentostya egy szív húsává változott. Ezen érdemes elgondolkodni, amikor a szentmisét felajánljuk. Amit Istennek felajánlunk, az nem más, mint Krisztus szíve, az ő tökéletes szeretete. Minden eucharisztikus ostya egy valóságos értelemben isteni szív, az ő eucharisztikus vére pedig, ahogy Nicholas Cabasilas írja: „*a szeretet hatalmas kelyhe*”.²² Ne feledjük, hogy a Golgota nem Isten javára, hanem a mi javunkra válik. A keresztfán Krisztus szívében lévő szeretet az, ami a világ minden bűnét felemészti, és amely által üdvözülünk. Ezt ajánljuk fel az Atyának az Egyház minden oltárán: Jézus szeplőtelen, végtelen szeretetét. A szeretet az egész törvény beteljesedése és minden helyreállítása. A kereszten és az eucharisztikus áldozatban a szeretet által, a szeretetért üdvözülünk.

2. *Bensőséges istenkapcsolat a Szent Név által*

A katolikus Egyház tagjainak kiváltsága, hogy mély tisztelettel adózunk Krisztus valóságos jelenlétének a Szent Eucharisziában. Isten azonban nem csak az eucharisztikus bensőségesség gyönyörű pillanataiban hív minket a vele való egyesülésre. Az Úrral való mély, bensőséges kapcsolatra kaptunk meghívást az élet minden pillanatában. Amikor a Biblia arra szólít fel bennünket: „*Imádkozzatok szüntelenül!*”²³ azzal arra hív bennünket, hogy a (szentáldozásban megvalósuló – *a ford.*) közösség életét éljük Jézus jelenlétében, mindenkor. Ez a meghívás nem csak egy újabb követelmény, amely ránk nehező, hanem inkább az a felajánlott lehetőség, hogy mindig Isten szeretetének megtapasztalásában, szüntelen örömben éljünk. Az imádság, ahogy erre *A Katolikus Egyház Katekizmus* (KEK) emlékeztet bennünket a 2565. bekezdésben, „*állapotszerű lét a háromszor szent Isten jelenlétében és a vele való közösségben*”.²⁴ Ez pedig az örvendezésre való meghívás, mert ahogy a 16. zsoltár mondja: „*Színed előtt az öröm teljessége.*”²⁵

Szent Teofán így bátorít bennünket: „Amint a láng akkor növekszik, ha állandóan táplálják, úgy az imádság, ha gyakran imádkozunk, és az elménk egyre mélyebben Istenben lakozik, szeretetet ébreszt a szívben. És a lángra lobbantott szív felmelegíti az egész belső embert, megvilágosítja és tanítja, feltárja előtte minden ismeretlen és rejtett bölcsességét, és olyan lesz, mint egy égő szeráf, aki mindig Isten előtt áll a lelkében [szívében], mindig őt nézi az elméjében, és ebből a látomásból meríti a lelki öröm édességét.”²⁶

Ez a meghívás sokféleképpen megközelíthető, de *A Katolikus Egyház Katekizmus* azt tanítja: „*Jézus szent Nevének segítségül hívása az állandó imádkozás összes útja közül a legegyszerűbb.*”²⁷ Erre építve szeretnék egy olyan értelmezést ajánlani, amelyet Ferenc pápa 2021. június 9-i általános audienciáján javasolt minden katolikusnak: a Jézus-ima gyakorlását. Ez az ima több mint huszonöt éve a saját imaéletem gerincét képezi, és mélységes áldás és vigasztalás az életemben. A Jézus-ima csodálatos gyümölcsöket szült az idők folyamán igaz keresztények sokaságának életében, és sok szent és szentéletű ember életében Isten dicsőségét jelenítette meg.

Bár ennek az imának több változata van, általában ebben a formában mondják: „*Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam!*” Ezt sokféleképpen lehet bővíteni vagy rövidíteni, például: „*Uram, Jézus Krisztus, élő Istennek Fia, könyörülj rajtam, bűnösön!*”, vagy egyszerűen: „*Uram, Jézus, könyörülj rajtam!*” Ebben az imában Isten elé állunk önmagunkért és az egész kozmoszért. Ez a kis ima egy mérhetetlenül nagy és erőteljes ima, amely összefoglalja az egész evangéliumot. Szent Teofán írja: „*Mit mondjunk erről az isteni imáról, amelyben a megváltót hívjuk segítségül: »Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam«? Ez egy ima, egy fogadalom és egy hitvallás, amely a Szentlelket és az isteni ajándékokat ruhazza ránk, megtisztítja a szívet, kiűzi az ördögöket. Ez Jézus Krisztus bennünk lakozó jelenléte, a lelki elmélkedések és isteni gondolatok forrása. Ez a bűnök bocsánata, a lélek és a test gyógyulása, és az isteni megvilágosodás ragyogása; ez Isten kegyelmének kútja, amely az alázatosoknak kinyilatkoztatásokat és beavatást ad Isten titkaiba.*”²⁸

E gyönyörű ima középpontjában Jézus Szent Neve áll. Az imának erre a különleges dimenziójára fogok most összpontosítani. A nyugati világban a név kiválasztása gyakran olyan felszínes, hogy akár csak egy hírességgel/közismert személlyel való összekapcsolás áll a háttérben. Az ősi kultúrákban ezzel szemben a névnek nagy jelentősége és következménye volt. Ahogy Kallistos Ware metropolita írja: „*Az Ószövetségben, akár csak más ősi kultúrákban, szoros kapcsolat van valakinek a lelke és a neve között. A személyisége, a maga sajátosságaival és energiájával együtt, bizonyos értelemben jelen van a nevében... A héber hagyományban a másik nevében tenni valamit, vagy a nevé megidézni és segítségül hívni súlyt és erőt sugárzó cselekedet.*”²⁹

Isten szemében is nagy jelentőséggel bír az ember neve. Ezt szemlélteti, amikor Ábrám („magasztos atya”) nevét Ábrahámra („sok nemzet atyja”) változtatja, akinek így identitása, funkciója és prófétai sorsa is a nevében rejlik. Jézus is végbevisz ilyen átnevezést, hogy kifejezzen egy mély igazságot egy személyről és hivatásáról: „*Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat.*”³⁰

És mi a helyzet magával Isten nevével? Az Ószövetségben látjuk, hogy Isten neve, a Mózesnek kinyilatkoztatott JHVH hogyan vált annyira szentté, hogy nem volt szabad többé hangosan kimondani sem. Ezt a legszentebb szót, mint fentebb megjegyeztük, évente csak egyszer

mondta ki egyetlen személy, egyetlen helyen: az engesztelés napján a főpapa a Szentek Szentjében. Az imádatnak sokféle formája létezik, de hogy Istent annak nevezzük, aminek ő magát nevezi, felülmúlhatatlan dolognak tartották, mint a legemelkedettebb szót, mellyel imádkozni lehet. Isten nevének ez a tisztelete az Ó- és Újszövetségben egyaránt általános volt. Mind a második parancsolat: „*Uradnak, Istenednek a nevét ne vedd hiába*”, mind a *Miatyánk* első sora: „*szenteltessék meg a te neved*” azt a magasztos tiszteletet és áhítatot mutatja, amelynek Isten nevét körül kell vennie.³¹

Tudjuk, hogy Krisztus valóban jelen van a Szent Eucharisziában, de jelenléte és hatalma egy másik, de valóságos módon, nevének kimondásában is tevékeny. Isten nevét hittel kimondani annyit jelent, mint őt különleges módon dinamikusan jelenvalóvá tenni. Az ő neve ugyanis magában hordozza azt a jelenléte, amelyet képvisel. Ez a név, amelyet Izrael népe nem mondhatott ki, nekünk Jézus szent nevében megadatott. *A Katolikus Egyház Katekizmusa* ezt írja: „*De a mindent magába foglaló Név az, amelyet Isten Fia a megtestesülésében kap: JÉZUS. Az isteni név a mi emberi ajkunk számára kimondhatatlan, de Isten Igéje magára véve emberségünket átadja nekünk, és segítségül tudjuk hívni: »Jézus«, »JHVH megszabadít«. Jézus neve mindent magában foglal: Istent és embert, az egész teremtés és üdvösség rendjét. »Jézust« imádkozni azt jelenti, segítségül hívjuk Őt, magunkban Őhöz foyamodunk. Az Ő neve az egyetlen, mely tartalmazza azt a jelenléte, amit jelent. Jézus föltámadott, és mindaz, aki segítségül hívja az Ő nevét, befogadja Isten Fiát, aki szerette őt és aki odaadta önmagát érte.*”³²

Mint Isten Krisztusban újjászületett papi népe és Szentlelkének tempomai, képesek vagyunk részt venni a Név imádságában. Ez pedig többé már nem korlátozódik egyetlen emberre, egyetlen napra, egyetlen helyre, most már minden keresztény hirdetheti Isten mindenható nevét a „Jézus” név által minden pillanatban, minden nap és minden helyen, Isten dicsőségére és mindenki üdvösségére és átváltoztatására. A katekizmus ezt is kimondja: „*Jézus föltámadása megdicsőíti a »szabadító« Isten Nevét, mert ettől fogva Jézus neve teljesen kinyilvánítja legfőbb hatalmát annak a névnek, mely »fölötte áll minden névnek« ... Jézus Neve a keresztény imádság szívében van.*”³³

A Név valódi erejét az Újszövetség többször is kijelenti. Ezt látjuk ebben az ígéletben: „*Bármit kértek az Atyától a nevemben, megadja nektek.*”³⁴ Az Apostolok Cselekedeteiben ezt olvassuk: „*Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk.*”³⁵ A név hatalmas ereje a gyógyítás³⁶ és a démonoktól való megszabadítás³⁷ szolgálatában is megmutatkozik, ahol a betegek és a démonoktól gyötörték Jézus nevének ereje által gyógyulnak meg és szabadulnak meg. A történetek egyértelműen tanúsítják, hogy a megszállottak az ördögűzés során nem tudják kimondani a Szent Nevet, mert ahogy a Filippiekhez írt levél mondja: „*Ezért Isten felmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban.*”³⁸

Jézus nevének erejét a korai egyház erőteljesen hangsúlyozta. Amint azt a 2. századi, Hermász pástora című szövegben olvashatjuk: „*Az Isten Fiának neve nagy és határtalan, és az egész világot fenntartja.*”³⁹ Nyugaton gyönyörű írásokat találunk, melyek Jézus nevének tiszteletéről tanúskodnak. Szent John Henry Newman írta: „*A szent emberek számára Jézus neve olyan név, amelyből táplálkozni kell, amelyet továbbítani kell. Az ő neve képes feltámasztani a halottakat, és átváltoztatni és megszépíteni az élőket.*”⁴⁰ Hasonlóképpen beszél Szent Bernát az Énekek énekéről szóló 15. prédikációjában: „*Mi érhet fel ahhoz a hatalmához, hogy felfrissítse a meggyötört érzékeket, hogy megerősítse az erényeket, hogy erőt adjon a jó és tisztességes szokásoknak, hogy elősegítse az erényes érzelmeket? [...] Jézus számomra méz a szájban, zene a fülben, dal a szívben. Ismétlem, ez egy gyógyszer. Szomorú valamelyikünk? Jézus neve jusson a szívébe, onnan forrásozzék a szájába, hogy a hajnalhoz hasonlóan ragyogva eloszlasson minden sötétséget, és felhőtlenül tegye az eget.*”⁴¹

Számos más nyugati szent is sokat tett a Szent Név tiszteletéért. Assisi Szent Ferencről azt mondják, hogy mély szeretetet táplált Jézus neve iránt. Sienai Szent Bernardin buzgón szorgalmazta Jézus Szent Nevének tiszteletét. Ő volt az, aki a Jézus név görög betűiből az IHS monogramot széles körben elterjesztette. Ez aztán annyira népszerű hitbuzgalmi jelképpé vált Itáliában, hogy gyakran a házak ajtaja fölé is felírták. A jezsuiták tovább népszerűsítették ezt a monogramot azzal, hogy jelképüké

tették, és római anyateplomukat „Jézus Legszentebb Nevéről” nevezték el.

Jézus nevét a nyugati kereszténységben az idők folyamán különböző módokon tisztelték. Talán a kicsit idősebbek emlékeznek arra, hogy jámbor szüleiknek szokása volt egy kicsit lehajtani a fejüket, valahányszor Jézus nevét kimondták. Ezt a hagyományt hivatalosan a II. Lyoni Zsinat rögzítette 1274-ben. *„Mindenki teljesítse be magában azt, ami mindenki számára meg van írva, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon; valahányszor e dicsőséges nevet felidézik, különösen a szentmise szent misztériumai alatt, mindenki hajtsa meg szíve térdét, amit akár a feje lehajtásával is megtehet”* (25. konstitúció). A római katolikus Egyházban január hagyományosan Jézus Szent Nevének hónapja, a hónap 3. napján van a Szent Név ünnepe. Ezenkívül a Szent Név litániája ma is használatos az Egyházban.

Nekünk, nyugatiaknak azonban alázattal el kell ismernünk, hogy a keleti egyházban a Jézus-ima gyakorlatának széleskörű ösztönzése sikeresen meghonosította a Jézus szent nevéhez való ragaszkodást, mint „királyi utat” az ő lelki hagyományukban. A keleti keresztény hagyományban a Jézus nevééről szóló irodalom ma már olyan hatalmas, hogy nehéz eldönteni, mely idézeteket emeljük ki. De lássunk egy szűk válogatást:

Nagy Szent Barsanuphiosz és János próféta 6. századi írásaiban olvashatjuk: *„Tudnunk kell, hogy Isten nevének állandó segítségül hívása olyan gyógyszer, amely nemcsak az összes szenvedélyt, hanem azok hatásait is gyógyítja.”* És *„az Isten Nevéről való megemlékezés teljesen elpusztít mindent, ami gonosz”*.⁴²

Szent Teofán remete írja: *„Jézus neve minden jónak kincstára, az erő és a Lélekben való élet kincstára.”*⁴³ és *„Az Úr [Jézus] neve önmagában eloszlat mindent, ami idegen tőle, és magához vonz mindent, ami rokon vele.”*⁴⁴

A *Philokáliában* ezt olvassuk: *„Jézus nevét úgy kell használnunk, mint a saját lehetetlünket. Mert ez a név világosság.”*⁴⁵

Klimakhosz (Lépcsős) Szent János az ima hatásairól írva elmeséli, hogy *„egyesek úgy lépnek ki az imából, mint egy lángoló kemencéből... Mások úgy, mintha fényben ragyognának és az öröm ruhájába lennének öltözve”*.⁴⁶

Sinai Szent Hészükhiosz *A mérsékletről és az erényről* című csodálatos szövegében, amely a *Philokalia* angol fordításának első kötetében található, azt mondja: „*Minél több eső esik a földre, annál puhábbá teszi azt; hasonlóképpen, minél többet hívjuk Krisztus Szent Nevét, annál nagyobb örömet és ujjongást hoz szívünk földjére.*” És azután még: „*A föld fölött felkelő nap napfényt teremt; és az Úr Jézus tiszteletreméltó és Szent Neve, amely állandóan ragyog az elmében, számtalan gondolatot szül, amelyek ragyognak, mint a nap.*” És végül: „*Először úgy találsz, hogy ez egy létra; aztán hogy egy olvasandó könyv; majd ahogy haladsz előre, úgy találsz, hogy ez a mennyei Jeruzsálem városa, és tiszta szellemi lát(om)ásod lesz Krisztusról.*”⁴⁷

Bizonyára bennünket is nagyon ösztönöznek a szentek imában élvezett kiváltságai, de ne gondoljuk, hogy az ő tapasztalatukból Isten kegyelméből nem lehet valami a miénk is. Bátorításul itt közlöm néhány általam nagyon jól ismert, őszinte ember tanúságát, akik a Jézus-ima hűséges gyakorlása által csodálatos kegyelmekben részesülnek: *Ahogy a szívemben imádkoztam a Jézus-imát, elkezdtem azt érezni, hogy egy lágy fény áraszt el engem, és édesség és öröm tölti el egész lényemet. Ez rendszeresen megtörtént, és néha a meghatározott imaidőm után a napom többi részében is folytatódik.*

Időnként, amikor a Jézus-imát mondom, isteni melegség járja át a szívemet, és egy nagyszerű merengés és béke állapotába kerülök, és úgy érzem, hogy mélyen kapcsolódom Jézushoz.

Amikor a Jézus-imát imádkozom, akár a kápolnában, akár vezetés közben, gyakran megtapasztalom a tiszta szent fény érzését. Ezt a fényt nem a fizikai szememmel látom, hanem a szívem szemével. Mindazonáltal ez egy valódi fény, és olyan magasztos örömmel tölt el, amely egészen más, mint az összes többi, emberi öröm.

Ahogy éjszaka a Jézus-imát imádkoztam, sírni kezdtem a bűneim miatt érzett szívszorító bánattól. Ekkor Jézus eljött hozzám, és két órán át az alázattól és a szeretettől sírva öleltem át szent lábait. Ebben az időben a jelenléte olyan erős volt, hogy minden anyagi környezetem homályosnak és valótlannak tűnt hozzá képest. Ezután az imaéletem teljesen megváltozott.

Időnként egyszerűen belépek a szívembe, és elkezdem imádkozni a Jézus-imát, és egy káprázatos fény tölti be az egész látásomat, és megízlelem az élő Isten jelenlétét.

A Jézus-ima imádkozása közben hirtelen, leírhatatlan módon, valahogyan kulcsot kaptam a világegyetem minden dolgának megismeréséhez, és egy pillanat alatt megéreztem magamban a képességet, hogy megismerjem minden teremtett dolog lényegét. Abban a pillanatban úgy tűnt, hogy az egész világegyetem elérhető közelségben van és Istenben ismertté lett a számomra. Félelmetes és alázatra intő élmény volt, amit lehetetlen megmagyarázni.

Kallistos Ware metropolita emlékeztet bennünket: „Isten ereje és dicsősége jelen van és tevékenykedik az ő Nevében”.⁴⁸ Jézus neve olyan szó, amely minden más szó felett áll. Ez a Biblia végső szava és a Szentháromság tökéletes dicsérete. Ez az élet forrása, amely az egész teremtést dicsőségre hívja. Jézus az Atya végső szava, a legnagyobb szó, amelyet a Lélek előhozhat ajkunkról. Jézus a történelem legfelsőbb szava, a végtelen szó, a szó, amely minden teremtett dolog középpontját meg-eleveníti. Az első szó és a végső szó. Ez a szeretet, a hatalom, az erő, az öröm, a béke, a tűz és a fény. Minden más szó ennek árnyékában áll, és minden árnyék elmenekül dicsősége elől.

Így Jézus neve, amely a Jézus-ima középpontjában áll, és amely magában hordozza az általa jelzett jelenlétet, hatalmas erővel bír. Végtelen erővel. Jézus Szent Nevének ismételt kimondásával, amely az ajkunkon kezdődik, majd az elménkben folytatódik, végül pedig mélyen a szívünkben teljeseedik ki, tüzzé és fénné alakítva minket, miközben szüntelenül Jézus sugárzó jelenlétének szeretetében és örömeiben maradunk. Aki a Név erejében él, az a Szentek Szentjében lakozik, és Jézus szívének képeére átalakult szívvel bír. Aki a Jézus-imát imádkozza, az egyre inkább a nyitott menny alatt él, és fokozatosan átváltozik az isteni irgalom, hatalom és dicsőség kapujává.

Befejezés

A Szent Eucharishtiában irgalmas Istenünk hozzáférést biztosított nekünk, gyermekeinek a szeretet csúcsához, szent jelenlétének teljességéhez. Továbbá azért, hogy hozzáférhetővé tette számunkra az ő legszentebb nevét, az isteni szeretet és dicsőség jelenlétét visszük el a világba, hogy mindenkit átváltoztasson. Így a Szent Eucharishtiában való szentségi jelenlét általi közösség és a Jézus Nevével létrejövő szemlélődő jelenlét erőteljesen gazdagítja egymást. A szentmise képessé tesz a Jelenlétben való életre, a Jelenlétben való élet pedig a Szent Név által megnöveli képességünket az eucharisztikus szeretet mélységeinek megélésére. A Jelenlét embereivé válunk, akik számára az Emmanuel – „velünk az Isten” – szüntelenül tudatos és fénylő valóság, amely egész életünket isteni örömmel tölti el.

Jegyzetek

1. Vö. Jn 2,21.
2. CANTALAMESSA, R., *Megszentelődésünk forrása az Eucharisztia* (ford. Büki, P.), Emmausz Katolikus Karizmatikus Közösség, Budapest 1999, 33.
3. Vö. Jel 19,7: „Örüljünk, ujjongjunk és dicsőítsük, mert eljött a Bárány menyegzőjének napja. Menyasszonya felkészült” [a ford.].
4. *Introducing The Orthodox Church*, 134.
5. Jeruzsálemi Szent Cirill; idézi DANIELOU, J., *The Bible and the Liturgy*, Notre Dame University Press, 1956, 220.
6. *Lisieux-i Szent Teréz önéletrajza* (ford. Kis, M.), Ecclesia, Budapest 1995, 32. Vö. http://www.ppek.hu/konyvek/Lisieux_i_Szent_Terez_oneletrajza_1.pdf (a kutatás ideje: 2021. 08. 23.).
7. Én 1,4.
8. PHILIP, M., *Life of Blessed Margaret Mary Alacoque*, W. E. Blake & Son Limited, Toronto, 54.
9. Idézi MANELLI, S. M., *Jesus Our Eucharistic Love*, Academy of the Immaculate, 1996, 8.
10. Pio atya levelezései, 1911. március 29., vö. http://mindszentykongregacio.hu/wp/wp-content/uploads/2017/02/Pio_Atya_levelez%C3%A9sei_2.pdf (a kutatás ideje: 2021. 07. 08.).
11. Idézi WARE, K., *The Orthodox Way*, St. Vladimir’s Seminary Press, Crestwood 1979, 102.
12. SZENT ÁGOSTON, *Sermo* 56, 6, PL38, 381.

13. RATZINGER, J., *Beszélgetés a hitről Vittorio Messori-val* (ford. Lénárd, Ö.), Vigilia, Budapest 1990, 67. Vö. http://www.ppek.hu/konyvek/Joseph_Ratzinger_Beszelgetes_a_hitrol_1.pdf (a kutatás ideje: 2021. 09. 01.).
14. II. JÁNOS PÁL PÁPA, *Mane nobiscum Domine (Maradj velünk, Urunk!)*, 31. Szent István Társulat, Budapest 2004.
15. A szív itt nemcsak a vonzalmaink központjára utal, hanem az emberi személy központjára. Ez az a belső szentély, amelyben Isten lakozik, és az a képesség, melynek segítségével a Szentlélek által megismerjük Isten dolgait.
16. WARE, *The Orthodox Way*, 109.
17. Antiochiai Szent Ignác levele a rómaiakhoz (7,3): <http://prenicea.net/doc2/20204-hu-01.pdf>
18. ST. JOHN VIANNEY, *Instructions on the Catechism* (12. chapter). Vö. <https://www.ewtn.com/catholicism/library/instructions-on-the-catechism-1273> (a kutatás ideje: 2021. 09. 01.).
19. ET 48.
20. 1Kor 13,3.
21. Oz 6,6.
22. CABASILAS, N., *The life in Christ III*, 3 (PG150, 580), St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood 1998. Vö. https://where-you-are.net/ebooks/the-life-in-christ-by-nicholas-cabasilas-z-lib_org.pdf (a kutatás ideje: 2021. 09. 03.).
23. 1Tesz 5,17.
24. *A katolikus egyház katekizmus* (ford. Diós, I.), Szent István Társulat, Budapest 2020.
25. Zsolt 16,11.
26. ST. DEMITRI OF ROSTOV [Rosztovi Szt. Demeter], *The Inner Closet of the Heart*, in PALMER, E. M. – KADLOUBOVSKY, E. (ed.), *The Art of Prayer*; Faber & Faber, London 1997, 47.
27. KEK 2668.
28. *The Art of Prayer*; 88–89.
29. WARE, K., *The Power of the Name*, Marshall Pickering, 1989, 20.
30. Mt 16,18.
31. A Vatikán még a közelmúltban is kiadott egy dokumentumot, amely kimondja, hogy Isten nevét nem szabad „Jahvé”-ra átírva használni a katolikus liturgikus énekekben és bibliafordításokban. Kifejtette, hogy Isten nevének ilyen módon való kimondása ellentmondana az egyház legkorábbi időkből származó, hosszú múltra visszanyúló hagyományának. Ezért kikötötték, hogy Isten „helyes” (tulajdon, saját – *a ford.*) neve helyett az *Adonai* (’Úr’) nevet kell használni.
32. KEK 2666.
33. KEK 434–435.
34. Jn 16,2.
35. ApCsel 4,12.
36. Vö. ApCsel 3,7.
37. Vö. ApCsel 16,18.

38. Fil 2,9–10.

39. *Similitudes* IX., 14. fejezet

40. Nem sikerült megtalálnom ennek az idézetnek az eredeti forrását, de széles körben hivatkoznak rá, például az angliai Bournemouthban működő Oratoriánusok honlapján.

41. CLAIRVAUX-I SZENT BERNÁT, *Énekek éneke-kommentár*, 15. prédikáció, 6. bekezdés

42. SCHOINAS, S. (ed.), *Questions and Answers* (Volos 1960), § 693; tr. L. Regnault and P. Lemaire (Solesmes 1972), § 692.

43. *The Art of Prayer*, 187.

44. Uo.

45. SÍNAI SZENT HÉSZÜKHIOSZ, *A mérsékletről és az erényről*, in ATHOSZI SZENT NIKODÉ-MOSZ (szerk.), *Philokalia*.

46. JOHN CLIMACUS, *The Ladder of Divine Ascent*, 274–281. Vö. <http://www.prudence.true.com/images/TheLadderofDivineAscent.pdf> (a kutatás ideje: 2021. 08. 25.).

47. SÍNAI SZENT HÉSZÜKHIOSZ, *A mérsékletről és az erényről*.

48. WARE, K., *The Power of the Name*, SLG Press, Oxford 1994, 10.